

Σήμερα είναι πλέον γνωστό ότι η πολιτεία μας και γενικά η κοινωνία μας είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη απέναντι σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, και επομένως δεν είναι τυχαία και η ευαισθητοποίηση και για τους έλληνες τσιγγάνους.

Οι τσιγγάνοι, αν και έλληνες πολίτες, εξακολουθούν να ζουν στο περιθώριο της ελληνικής κοινωνίας, αποκλεισμένοι από εργασία – κυρίως λόγω ανύπαρκτης ή ελλιπούς εκπαίδευσης – και με δύσκολες συνθήκες διαβίωσης τουλάχιστον κατά το μεγαλύτερο ποσοστό.

Ένας κοινωνικός αποκλεισμός ξεκίνησε από την ίδια την πολιτεία, όταν ακόμη μέχρι τις αρχές του 1970 τους θεωρούσε αλλοδαπούς – αν και οι ίδιοι δεν γνώριζαν άλλη πατρίδα- και τους στερούσε βασικά πολιτικά δικαιώματα.

Μέσα από αυτήν την πολιτική και οι υπόλοιπες επικρατούσες κοινωνικές ομάδες έμαθαν να βλέπουν τους τσιγγάνους εχθρικά, να τους αντιμετωπίζουν με καχυποψία και στην καλύτερη περίπτωση γλαφυρά ως αντικείμενο κοινωνιολογικής μελέτης, μιας μελέτης που όμως δεν βοήθησε μεσοπρόθεσμα να αλλάξει η στάση μας απέναντι τους, αλλά ενίσχυσε το μύθο που τους περιέβαλλε.

Έτσι οι τσιγγάνοι, με τον ιδιαίτερο τρόπο ζωής τους και τα πολύχρωμα ρούχα παρέμειναν στο περιθώριο εξάπτοντας τη φαντασία μας, ενώ οι ίδιοι ανέπτυσσαν μηχανισμούς άμυνας προσπαθώντας να επιβιώσουν.

Δεν είναι λοιπόν τυχαίο που οι τσιγγάνοι είναι δύσπιστοι απέναντι σε οποιοδήποτε θεσμό ή μέτρο που, κατά την αντίληψή τους, θα μπορούσε να αλλοιώσει τις αξίες τους και να αλλάξει τη στάση ζωής τους που μέχρι σήμερα τους βοήθησε, έστω και στο περιθώριο, να επιβιώνουν.

Σήμερα δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε ότι γίνονται σημαντικές προσπάθειες άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού των τσιγγάνων και βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσής τους. Όμως, ας αναλογισθούμε αν το κόστος αυτών των προσπαθειών είναι αντίστοιχο των αποτελεσμάτων και πόσο σημαντικά άλλαξε η ζωή των τσιγγάνων.

Σίγουρα δεν είναι εύκολο από τη μια μέρα στην άλλη να λυθούν τα προβλήματα που έχουν συσσωρευτεί χρόνια τώρα, αλλά θα πρέπει οι προσπάθειες αυτές να δώσουν αποτελέσματα.

Το πρόγραμμα μας έχει αναλάβει το κεφάλαιο της ένταξης των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο. Αν και η υλοποίηση του στόχου μας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από παραμέτρους άλλων προσπαθειών, όπως εξασφάλιση στέγης, εργασίας, περίθαλψης κ.α. θεωρώ ότι είναι το σημαντικότερο πεδίο δράσης, γιατί η εκπαίδευση είναι αυτή που θα δώσει όλα τα εφόδια - ιδιαίτερα στη νέα γενιά - να παλέψει για μια καλύτερη ζωή, για μια θέση εργασίας, να υπερασπιστεί τα δικαιώματα της ισότητας και να μην αρκείται πλέον να ζει στο περιθώριο με τα επιδόματα της πρόνοιας.

Για να πετύχουμε τους στόχους μας θα πρέπει να περάσουμε **από τη θεωρία στην πράξη** γιατί οι τσιγγάνοι δεν είναι μόνο ιδιαίτεροι και απρόβλεπτοι, όπως πολλοί τους βλέπουν πάνω απ' όλα είναι άνθρωποι και μάλιστα άνθρωποι πρακτικοί, γιατί θέλουν να επιβιώσουν και με αυτό τον τρόπο το κατόρθωσαν.

Και παρότι σήμερα αισθάνονται και οι ίδιοι σε μεγάλο ποσοστό, την αναγκαιότητα ένταξης των παιδιών τους στο σχολείο, δεν το επιδιώκουν στον επιθυμητό βαθμό και δεν βάζουν μακροπρόθεσμους στόχους, γι αυτό και βλέπουμε αύξηση των εγγραφών αλλά και διαρροές. Βλέπουν τελείως πρακτικά και το ζήτημα της εκπαίδευσης τους «έμαθαν να διαβάζουν και να γράφουν δε χρειάζεται άλλο το σχολείο»

Στη συνέχεια θα σας παρουσιάσω κάποια βήματα που έγιναν, κάνοντας πράξη την ένταξη των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο στο Νομό Μαγνησίας και συγκεκριμένα σ' ένα Σχολείο της Ν. Ιωνίας,. Εκεί είναι και το κύριο έργο ένταξης στο νομό, αφού ακριβώς δίπλα του υπάρχει οικισμός όπου διαμένουν περίπου 1200 τσιγγάνοι, άλλοι σε σπίτια και άλλοι σε πρόχειρες κατασκευές, με δύσκολες συνθήκες διαβίωσης.

Τα δυο σημαντικά βήματα είναι ότι έχει ενταχθεί στο σχολείο ένας πολύ μεγάλος αριθμός παιδιών και έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό η συνύπαρξη στο σχολείο. Έτσι, δεν εμφανίζονται στο Νομό αντιδράσεις για την ύπαρξη τσιγγανοπαίδων στο σχολείο και αρνήσεις εγγραφής τους

Βέβαια, υπάρχει η προκατάληψη για τα τσιγγανόπουλα από αρκετούς γονείς, όμως το σημαντικό είναι ότι αυτή δεν εκδηλώνεται και μάλιστα με βίαιο τρόπο, γιατί δε βρίσκει πρόσφορο έδαφος. Και εδώ φαίνεται ο σημαντικός ρόλος των εκπαιδευτικών, αφού αυτοί μπορούν να καταστείλουν προκαταλήψεις ή να τις καλλιεργήσουν. Μάλιστα καθώς φοιτά το παιδί τους στο σχολείο οι προκαταλήψεις, που έχουν οι γονείς ή και ακόμα οι ίδιοι οι συμμαθητές τους, μειώνονται σημαντικά ή εξαλείφονται. Έτσι σήμερα στο Νομό φοιτούν σε όλες τις βαθμίδες διακόσια

σαράντα δύο τσιγγανόπουλα και στο συγκεκριμένο Δημοτικό Σχολείο της Ν. Ιωνίας εκατόν τριάντα δύο σε σύνολο διακοσίων είκοσι επτά μαθητών, δηλαδή αριθμός μεγαλύτερος από το 50% του μαθητικού του δυναμικού. Τα σημαντικά αυτά βήματα οφείλονται στην ισότιμη μεταχείριση των μαθητών και στις ευκαιρίες εκπαίδευσης που δόθηκαν σε όλους, στο ότι υπήρχε δυνατότητα εφαρμογής μοντέλων ένταξης ανάλογα με τις διαμορφούμενες συνθήκες, στην ύπαρξη του σχολείου δίπλα στον οικισμό των τσιγγάνων και ότι αυτό ενίσχυσε την ένταξη των παιδιών. Επιπλέον, σημαντικό βήμα ήταν το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία και η συνεργασία του με άλλους φορείς και το ότι αυτό πρόβαλε την ιδιαιτερότητά του ως πλεονέκτημα, μειώνοντας έτσι παράλληλα αντιδράσεις των μη τσιγγάνων γονιών και κάνοντας τις άλλες εκπαιδευτικές μονάδες να αποδεχτούν την ιδιαιτερότητά του. Τέλος, η παρουσία του Προγράμματος από το 1999 στο Νομό μας που μας δίνει τη δυνατότητα να ενισχύσουμε την ένταξη στις υπόλοιπες σχολικές μονάδες όπου φοιτούν τσιγγανόπαιδες και να παρεμβαίνουμε, όπου χρειάζεται.

Τα πρώτα σημαντικά και ουσιαστικά βήματα για την ένταξη των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο, ξεκίνησαν το σχολικό έτος 1991-1992, όταν βρέθηκε εκεί μια ομάδα δασκάλων που άρχισε να δουλεύει χωρίς προκαταλήψεις, προσπαθώντας να δώσει ευκαιρίες εκπαίδευσης στους μαθητές της και θεώρησε χρέος της να εντάξει στο σχολείο τα τσιγγανόπουλα που ζούσαν δίπλα σε άθλιες συνθήκες, γιατί πίστεψε πως αυτό μπορούσε να τους προσφέρει όχι μόνο γνώσεις και κοινωνικοποίηση αλλά και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης καθημερινά. Έτσι ξεκίνησε μια προσπάθεια παροχής ευκαιριών και παράλληλα μια προσπάθεια προσέλκυσης κι άλλων παιδιών στο σχολείο.

Τα πρώτα χρόνια υπήρχε έντονος προβληματισμός για το πώς μπορούσαν να βοηθήσουν αυτά τα παιδιά, που η φοίτησή τους εκείνο τον καιρό ήταν περισσότερο άτακτη και η διαρροή πολύ μεγαλύτερη από τα σημερινά δεδομένα. Καταγράφοντας τις ανάγκες των παιδιών, που προέκυπταν από τις ιδιαιτερότητες τους, και θέλοντας το σχολείο να κοινοποιήσει τους προβληματισμούς των εκπαιδευτικών του και παράλληλα να βρει στήριξη στην προσπάθειά του, διοργάνωσε τον Απρίλη του 1995 μια ημερίδα στο χώρο του σχολείου με θέμα «Τα τσιγγανόπαιδα στο Ελληνικό Σχολείο».

Η ενέργεια αυτή ήταν πολύ θετική, γιατί μπόρεσε έτσι το σχολείο να έχει την αμέριστη συμπαράσταση προϊσταμένων και σχολικών συμβούλων, ώστε να εφαρμόσει διάφορα μοντέλα ένταξης των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο, σεβόμενο

παράλληλα τις ιδιαιτερότητες των παιδιών. Επιπλέον, έδωσε τη δυνατότητα και στους άλλους εκπαιδευτικούς του νομού να γνωρίσουν τους τσιγγάνους μαθητές και να διαπιστώσουν ότι δεν διαφέρουν από τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους. Και είναι πολύ σημαντικό ότι αυτό παρουσιάστηκε στο χώρο του σχολείου από δασκάλους κι όχι σε μια αίθουσα απρόσωπη μακριά από εκεί που συμβαίνουν τα γεγονότα.

Παράλληλα έγιναν προσπάθειες ενίσχυσης της συνύπαρξης μέσα από μια ισότιμη αντιμετώπιση των μαθητών και με δραστηριότητες που βοηθούσαν στο να αποδέχονται ο ένας τις ιδιαιτερότητες του άλλου. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι σήμερα στο σχολείο αυτό υλοποιείται, στα πλαίσια της Ολυμπιακής Παιδείας, ένα μεγάλο πρόγραμμα ενίσχυσης πρωτοβουλιών άρσης κοινωνικού Αποκλεισμού και φυλετικών διακρίσεων.

Ανέφερα προηγουμένως ότι στο συγκεκριμένο σχολείο όλη αυτή την περίοδο εφαρμόστηκαν διάφορα μοντέλα ένταξης. Θέλω να διευκρινίσω ότι αυτά αφορούσαν στην πρώτη ένταξη, γιατί μετά τη φοίτηση στην Α΄ τάξη τα παιδιά παρακολουθούσαν την ανάλογη τάξη του σχολείου.

Τα πρώτα χρόνια που ο αριθμός των τσιγγανοπαίδων ήταν μικρός και συναντούσες τσιγγανόπουλα κυρίως στις πρώτες δύο τάξεις, τα παιδιά εντασσόταν κανονικά στο τμήμα της αντίστοιχης τάξης. Αυτό μπορεί να φαίνεται θετικό και πολλοί πιστεύουν πως πρέπει να εφαρμόζεται αλλά μέχρι τώρα δεν μπορούμε να το θεωρήσουμε για όλες τις περιπτώσεις των μαθητών αποτελεσματικό για την πρόοδο της ένταξης και της φοίτησής τους. Θα είναι αποτελεσματικό, όταν η εγγραφή και η συστηματική φοίτηση γίνει πραγματικότητα. Η εμπειρία έδειξε πως εντάσσοντας τα παιδιά έτσι από την αρχή το σχολείο ήταν για αυτά χαμένη υπόθεση και αξίζει να σας εκθέσω, γιατί το υποστηρίζω αυτό.

Τα τσιγγανόπουλα δεν εγγράφονται, τα περισσότερα τουλάχιστον, στην ηλικία που γίνεται η εγγραφή στο Δημοτικό Σχολείο. Συνήθως γράφονται με καθυστέρηση ενός ή δυο χρόνων ή και περισσότερο. Επίσης δε γράφονται έγκαιρα, με αποτέλεσμα το σχολείο να μην μπορεί να υπολογίσει τις ανάγκες του σε διδακτικό προσωπικό ή να κάνει το χωρισμό τμημάτων. Η εγγραφή τους μπορεί να γίνει πολύ καθυστερημένα με αποτέλεσμα η τάξη στην οποία θα ενταχθούν να έχει προχωρήσει πολύ σε ύλη ώστε να αδυνατούν να παρακολουθήσουν το ρυθμό της τάξης.

Υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός τσιγγανοπαίδων που διακόπτει τη φοίτηση για αρκετό χρονικό διάστημα- όσο κρατά κάποιο ταξίδι με αποτέλεσμα πάλι να χάνει

γνώσεις που απαιτούνται στη συνέχεια αλλά και η τάξη να αποδιοργανώνεται με συχνές αποχωρήσεις και επιστροφές.

Επειδή η πρώτη εγγραφή γίνεται καθυστερημένα, η ένταξη στο κανονικό τμήμα του σχολείου δημιουργεί μια κλίμακα ηλικιών από επτά έως δεκατριών, ηλικίες που δε συμβιβάζονται. Μάλιστα, αν αναλογιστούμε ότι κάποια από αυτά τα τσιγγανόπουλα σε πολύ λίγα χρόνια θα παντρευτούν, καταλαβαίνετε ότι η διαφορά γίνεται εντονότερη.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών αυτών δεν έχει φοιτήσει σε νηπιαγωγείο. Επομένως, δεν κατέχουν γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες το σχολείο θεωρεί δεδομένες με αποτέλεσμα να υπολείπονται σε σχέση με τους άλλους μαθητές της Α΄ τάξης. Επίσης, ένα μεγάλο ποσοστό δεν κατέχει καλά την ελληνική γλώσσα

Δεν υπάρχει ενίσχυση κι επίβλεψη των παιδιών αυτών από το οικείο περιβάλλον. Όλα αυτά, που αναφέρθηκαν και διαπιστώθηκαν μέσα από την καθημερινή πρακτική, άρχισαν να λαμβάνονται υπόψη γιατί ήταν παράμετροι οι οποίοι έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην ένταξη. Αν παραβλέπονταν όχι μόνο η φοίτηση γινόταν δύσκολη για τους τσιγγανόπαιδες αλλά και θα δημιουργούσε αφορμές για αντιδράσεις τόσο από γονείς όσο και από τους εκπαιδευτικούς. Φανταστείτε μια τάξη 25 μαθητών ηλικίας 7-13 ετών στην οποία να μεταβάλλεται καθημερινά ο αριθμός των μαθητών από την αργοπορημένη εγγραφή και την άτακτη φοίτηση.

Καταλαβαίνετε λοιπόν τι προβλήματα δημιουργεί αναστάτωση, πολλά γνωστικά επίπεδα, παλινδρομήσεις στην ύλη κ.α. Επειδή δούλεψα έτσι μπορώ να δικαιολογήσω κάποιες αντιδράσεις γονέων αλλά κυρίως τις αντιδράσεις των εκπαιδευτικών. Παρόλα αυτά λειτούργησε το μοντέλο ένταξης για κάποια χρόνια. Και μπόρεσε να λειτουργήσει, γιατί ο αριθμός τσιγγανοπαίδων στο σχολείο ήταν μικρός και γινόταν προσπάθεια από τους δασκάλους να φαίνονται λιγότερο έντονα τα προβλήματα που δημιουργούσε η καθυστερημένη εγγραφή και η άτακτη φοίτηση.

Αυτό το μοντέλο δεν έδινε τα επιθυμητά αποτελέσματα, αφού οι τσιγγανόπαιδες δεν μπορούσαν να έχουν ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης και αναγκαστικά προσπαθούσαν να ακολουθήσουν όσο το δυνατόν το ρυθμό εργασίας της τάξης. Το 1994-95 ο σύλλογος διδασκόντων αποφάσισε και πρότεινε να δημιουργηθεί παράλληλα ένα τμήμα πρώτης τάξης αμιγές τσιγγανοπαίδων. Το τμήμα αυτό ανέλαβε μια δασκάλα του σχολείου, που ήθελε πραγματικά να δουλέψει. Ήταν μια τάξη που εργαζόταν ανάλογα με τις ανάγκες των παιδιών. Τα παιδιά αισθάνθηκαν μοναδικά μέσα σ' αυτό το τμήμα, γιατί μπορούσαν να τα καταφέρουν κι όχι μια μάζα

σ' ένα ξένο στην ουσία περιβάλλον Μάλιστα, είχαν λόγω της μεγαλύτερης ηλικίας τους τη δυνατότητα να κάνουν κι άλλα μαθήματα ανάλογα των ενδιαφερόντων τους (Γεωγραφία, Ιστορία, Θρησκευτικά κ.α.) Δεν αισθάνθηκαν ξεκομμένα από τους υπόλοιπους συμμαθητές τους γιατί λειτουργούσε η τάξη ως μια τάξη του σχολείου, η οποία συμμετείχε στις δραστηριότητες του (π. χ. συμμετοχή στη διοργάνωση των σχολικών εορτών, σε περιβαλλοντικά προγράμματα κ. λ.)

Γενικά μπορώ να πω πως το μοντέλο αυτό λειτούργησε θετικά για τους τσιγγανόπαιδες κι από άποψη παροχής ευκαιριών μάθησης και αποδοχής από τους συμμαθητές τους.

Επειδή υπήρχε ο προβληματισμός για ένταξη πέρα από ένα αμιγές τμήμα, τα επόμενα χρόνια λειτούργησε μεν το τμήμα αυτό αλλά παράλληλα στο άλλο τμήμα της πρώτης εντάχθηκαν και όσα τσιγγανόπουλα ήρθαν έγκαιρα στο σχολείο με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και είχαν ηλικία κοντά στην ηλικία των παιδιών της πρώτης τάξης. Το αμιγές τμήμα λειτούργησε ως ανοιχτό τμήμα για τα παιδιά που γράφονταν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και υποδεχόταν ξανά όσα παιδιά έλλειπαν για αρκετό διάστημα, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να παρακολουθήσουν την τάξη που φοιτούσαν.

Έτσι γινόταν εφικτή και η ένταξη με την μορφή που προσδοκούμε και λυνόταν τα προβλήματα που δημιουργούσε η άτακτη εγγραφή και φοίτηση.

Αυτό το μοντέλο κρίθηκε πως ενίσχυε και την ένταξη και τη λειτουργία της σχολικής μονάδας γι αυτό και επεκράτησε.

Με την ίδρυση του προπαρασκευαστικού τμήματος το μοντέλο ένταξης που εφαρμόζεται είναι εξής:

Στο A_1 τμήμα εντάσσονται όλοι οι μαθητές οι οποίοι εγγράφονται έγκαιρα στο σχολείο και έχουν την ηλικία ή κοντινή ηλικία φοίτησης στην Α τάξη, στο A_2 εντάσσονται τσιγγανόπαιδες οι οποίοι γράφονται αργοπορημένα στο σχολείο ή αδυνατούν να παρακολουθήσουν την A_1 τάξη. Το προπαρασκευαστικό τμήμα λειτουργεί ως μια τάξη η οποία παρέχει ενίσχυση σε όσους τσιγγανόπαιδες μαθητές του σχολείου έχουν ανάγκη ενισχυτικής διδασκαλίας. Βέβαια, το μεγαλύτερο ποσοστό είναι μαθητές της πρώτης τάξης.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να επισημάνω ότι κάθε περιοχή και σχολική μονάδα πιθανόν να έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες, και επειδή ακόμη δεν έχουμε φτάσει στο επίπεδο της συστηματικής εγγραφής και φοίτησης των τσιγγανοπαίδων, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για ένα μοντέλο ένταξης που σίγουρα θα αποδώσει. Θα

πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα επιλογής από τη σχολική μονάδα, η οποία γνωρίζει τις ανάγκες και πώς αυτή μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα για να δώσει ευκαιρίες εκπαίδευσης στα τσιγγανόπουλα αλλά και για να μην προκληθούν αντιδράσεις στην αρχική ένταξη των παιδιών.

Η προσπάθεια αυτή στο Νομό Μαγνησίας μπορεί να αποτυπωθεί με τον παρακάτω πίνακα που παρουσιάζει τον αριθμό ένταξης παιδιών στο συγκεκριμένο σχολείο, από το σχολικό έτος 1991-1992 μέχρι σήμερα.

Σχολικό έτος	Αριθμός τσιγγανοπαίδων στο σχολείο
1991 - 1992	15
1994 - 1995	57
1998 - 1999	80
1999 - 2000	81
2000 - 2001	84
2001 - 2002	108
2002 - 2003	132

Παρόλο που βλέπουμε μια σημαντική αύξηση του αριθμού των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο εξακολουθεί να παρατηρείται το φαινόμενο της άτακτης φοίτησης καθώς και της διαρροής.

Αιτία αυτού του φαινομένου δεν θεωρώ ότι είναι η στάση του σχολείου –τουλάχιστον από τη συγκεκριμένη εμπειρία μου – αλλά οφείλεται κυρίως στο ότι:

Οι τσιγγάνοι γονείς δεν έχουν συνειδητοποιήσει -τουλάχιστον στο βαθμό που απαιτείται -την αναγκαιότητα της φοίτησης των παιδιών τους στο σχολείο και ότι απαιτείται καθημερινή παρακολούθηση και προσπάθεια

Στη φύση της εργασίας τους που απαιτεί συχνές και μακρινές μετακινήσεις

Στην ηλικία πρώτης εγγραφής στο σχολείο, η οποία είναι τέτοια που σχεδόν απαγορεύει την ολοκλήρωση της φοίτησης στο δημοτικό, όχι γιατί το σχολείο δεν μπορεί να δεχτεί μέχρι 14 ή 15 χρονών παιδιά αλλά γιατί τα ίδια τα παιδιά, δεν αισθάνονται καλά. Επιπλέον, πολλά από αυτά το εγκαταλείπουν επειδή αρραβωνιάζονται.

Για να κάνουμε τη θεωρία ένταξης πράξη θα πρέπει η δράση μας να είναι πολύπλευρη και πολυμέτωπη. Σε επίπεδο Σχολικής Μονάδας να ενημερώσουμε και να ευαισθητοποιήσουμε τους δασκάλους των σχολείων που έχουν τσιγγανόπαιδες μαθητές ή πρόκειται να υποδεχτούν. Ιδιαίτερα η δεύτερη περίπτωση είναι πολύ σημαντική γιατί θα έχουμε ήδη προετοιμάσει ένα θετικό κλίμα υποδοχής και θα παράλληλα θα μπορούμε να άρουμε οποιεσδήποτε αντιδράσεις τις οποίες η πράξη έδειξε ότι έχουμε, όταν προσπαθούμε με βιαστικές κινήσεις και χωρίς να ακούσουμε τους ενδιασμούς της σχολικής μονάδας να κάνουμε ένταξη . Να προσπαθήσουμε δηλαδή να τους κάνουμε συμμετόχους στην διαδικασία αυτή. Αυτό θα πρέπει να γίνει μέσα από συναντήσεις οι οποίες θα πραγματοποιηθούν στο σχολείο «στα πλαίσια μιας ενδοσχολικής επιμόρφωσης» κι όχι μέσα από ημερίδες όπου παρατηρείται το φαινόμενο το μεγαλύτερο ποσοστό του ακροατηρίου να είναι εκπαιδευτικοί που τους ενδιαφέρει το θέμα ακαδημαϊκά ή η λήψη της βεβαίωσης συμμετοχής.

Να παρέχουμε εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στη δουλειά τους. Εκπαιδευτικό υλικό που να βοηθά στην εκμάθηση βασικών εννοιών (χρώματα, σχήματα, μέγεθος κ.λ.π.) καθώς και τις ανάγκες πρώτης γραφής κι ανάγνωσης, ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει μια στήριξη στο έργο του.

Σε επίπεδο παιδιών θα πρέπει να ενισχύσουμε την παραμονή τους στο ολοήμερο σχολείο(Σχολείο διευρυμένης ζώνης), αν λειτουργεί στη σχολική μονάδα όπου θα δίνεται σ' αυτά η δυνατότητα παραμονής μέχρι τις 4μ.μ., σε ένα περιβάλλον με ευκαιρίες συμμετοχής σε άλλες δραστηριότητες καθώς και ευκαιρίες καθοδηγούμενης μελέτης. Και στις σχολικές μονάδες όπου δεν υπάρχει να προτείνουμε την ίδρυσή του.

Θα πρέπει να είμαστε κάθετα αντίθετοι στην διασπορά των τσιγγανοπαίδων σε άλλες όμορες σχολικές μονάδες. Τα παιδιά θα πρέπει να φοιτούν στο σχολείο που υπάρχει κοντά στη γειτονιά τους κι όλα μαζί. Η διασπορά δείχνει απόρριψη και προκαλεί την απομόνωση των παιδιών, όταν αυτά βρεθούν σαν μειονότητα σε ένα περιβάλλον μακριά από τη γειτονιά τους. Θα πρέπει να προσπαθήσουμε να εξασφαλίσουμε τις συνθήκες υποδοχής στο σχολείο που πρέπει να φοιτήσουν.

Σε επίπεδο γονέων θα πρέπει να ενημερώσουμε και να ευαισθητοποιήσουμε τους γονείς για την αναγκαιότητα της φοίτησης στο σχολείο και να τους φέρουμε πιο κοντά στην εκπαίδευση μέσα από συναντήσεις που θα γίνονται στο χώρο του σχολείου.

Σε επίπεδο πολιτείας μπορεί να γίνουν σημαντικές παρεμβάσεις για να επιτευχθεί η εγγραφή των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο και να εξαλειφθεί το φαινόμενο της διαρροής στη φοίτηση. Η πολιτεία να συνδέσει τα επιδόματα (κυρίως από την πρόνοια) με την φοίτηση των παιδιών στο σχολείο. Δηλαδή μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά να ζητείται και έγγραφο το οποίο θα πιστοποιεί την κανονική φοίτηση. Οι Δήμοι να φροντίζουν για την έκδοση των πιστοποιητικών γεννήσεως των παιδιών που είναι για το σχολείο, όπως κάνουν για τους υπόλοιπους δημότες τους και αυτά να αποστέλλονται στο σχολείο, στο οποίο θα πρέπει να γραφτούν τα παιδιά. Έτσι και η σχολική μονάδα θα γνωρίζει περίπου τον αριθμό που θα προσέλθουν για εγγραφή αλλά θα έχει και την υποχρέωση να ενημερώσει και να αναζητήσει τους μαθητές αυτούς με τη συνεργασία εμπλεκόμενων Φορέων. Επίσης, πρέπει κάθε σχολείο να προμηθευτεί με ένα πρόγραμμα Η/Υ, το οποίο θα λειτουργεί παράλληλα ως μητρώο φοίτησης των τσιγγανοπαίδων και να συνδέσει σε δίκτυο τα σχολεία όπου φοιτούν αυτά έτσι, ώστε και η μετακίνησή τους να γίνεται πιο εύκολη(αφού δεν θα χρειάζεται η χρήση της κάρτας). Να μην παρουσιάζεται δηλαδή το φαινόμενο των διπλοεγγραφών και, αφού θα γίνεται και καθημερινή ενημέρωσή του, θα μπορεί ο αρμόδιος φορέας (ΥΠΕΠΘ) να έχει μια πλήρη και αντικειμενική εικόνα για τη φοίτηση των τσιγγανοπαίδων σε όλη την επικράτεια.

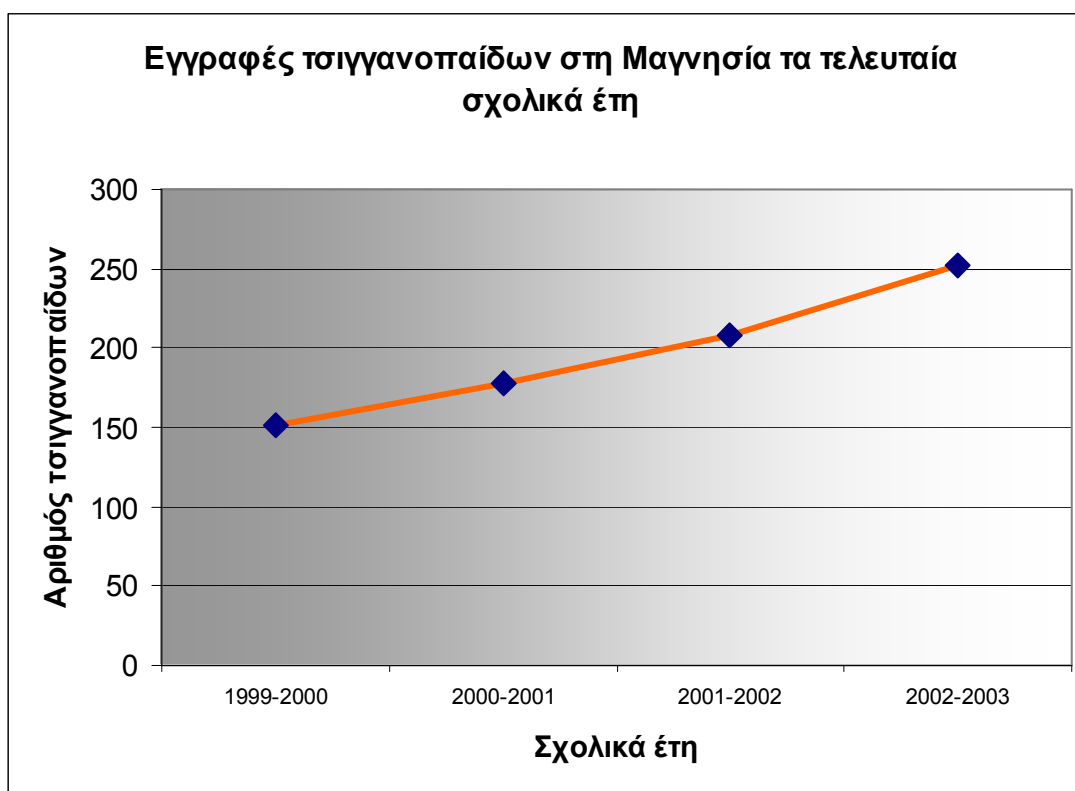
Αυτό σήμερα είναι πολύ εύκολο να πραγματοποιηθεί γιατί όλες οι σχολικές μονάδες διαθέτουν έστω και ένα Η/Υ και οι περισσότερες ολόκληρα εργαστήρια μέσω του προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Τελευταία θα ήθελα να θίξω ένα σημαντικό θέμα που αφορά τα τσιγγανόπουλα ηλικίας 13 – 16 που είτε μέχρι στιγμής δεν φοίτησαν καθόλου σχολείο είτε διέκοψαν λόγω ηλικίας ή εργασίας και σήμερα δεν έχουν ευκαιρίες εκπαίδευσης. Γι αυτά τα παιδιά, που είναι αρκετά, θα πρέπει να διεκδικήσουμε από την πολιτεία τη δημιουργία μιας τάξης η οποία θα λειτουργεί ως ένα σχολείο δεύτερης ευκαιρίας και θα προετοιμάζει τα τσιγγανόπουλα για συμμετοχή στις εξετάσεις λήψης απολυτηρίου, οι οποίες γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε επίπεδο Νομού. (Ηλικία συμμετοχής από 16 ετών και πάνω).

Στο Νομό Μαγνησίας, για να λύσουμε αυτή την ανάγκη, το ΔΟΚΠΥ/Γραφείο POM στη Ν.Ιωνία λειτουργεί στα πλαίσια Άτυπης Εκπαίδευσης μια τέτοια τάξη με εθελοντές εκπαιδευτικούς. Μέσα από αυτή την τάξη καθημερινά περνά και διαφορετικός εκπαιδευτικός και πολλές φορές τα παιδιά περιμένουν, γιατί κάτι έτυχε στον εθελοντή κ.λ.π. Ο τρόπος αυτός λειτουργίας δε δίνει την εικόνα ενός φερέγγυου

σχολείου και φυσικά οι ευκαιρίες εκπαίδευσης είναι μικρές. Γι' αυτό θα πρέπει να λειτουργήσει υπό την αιγίδα του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος και να παρέχεται γνώση συστηματικά και οργανωμένα, που θα προβάλλει την εικόνα της εκπαίδευσης. Αυτή η τάξη μπορεί να λειτουργήσει σε χώρο του σχολείου και σε απογευματινή βάρδια.

Τέλος θα ήθελα να πω πως δεν θα πρέπει σε καμιά περίπτωση θέσεις εκπαιδευτικών, οι οποίες προκύπτουν για την κάλυψη των αναγκών της ένταξης των τσιγγανοπαίδων στο σχολείο (όπως των προπαρασκευαστικών) να δίνονται οργανικά αλλά να καταλαμβάνονται με αίτηση απόστασης από εκπαιδευτικούς οι οποίοι αποδεδειγμένα διαθέτουν εμπειρία και ευαισθησία. Έτσι δεν θα παγιώνεται η ύπαρξή τους και θα μπορούν να καταργηθούν, όταν πάψουν οι λόγοι ύπαρξής τους και κυρίως δε θα καταλαμβάνονται από αδιάφορους εκπαιδευτικούς.



2002 - 2003

Νομός Μαγνησίας

Συνολικός αριθμός σε όλες τις βαθμίδες: 252 μαθητές